

Zliya tsasliti Zhakø Kwøma dza ghwømmøø gha sønataa dzækøn zliya na

Zhakø tsaa tsasliti zliya nay, zømbøghøø Yesøw na, kø møndi. Ma kø dø'wø ghøn tsa ciy: «Yønøø, ndø ghøra sløni tsa Hyala mba'a sa Yesøw Køristøw nzee» kø. Løø hwøm sa møtiy Yesøwøø, a Zhakø tsa va niy møniy ka ntsa dikø tsa kwa jipø mbøzliy nøw Yesøw mbø Zherøwzalem (nighøm mbø zliya ka kwal Yesøw vøh 15:13-21, mba'a mbø Galatø 2:12).

Ghala pøtsa tsasli na zliya nay, ghøci mbø Zherøwzalem na, kø møndi. Ta vøli kaa mbøzli Hyala ndanishi tø hidfi gwanashi tsasliti na. Mbø zliya nay, dzækøn sløni dza mbøzli Køristøw møni kaa ghøn tsa shi, lø na dza ghøshiy møni kwa jipø mbøzli tikø tø hidfi gøzø Zhakø kwøma. Mba'a køø dfi gøzøø dzækøn kwømay, lø shi tikø tø hidfi ka naa pøghø, lø shi sønashi ghwømmø, nza møndi mbøø favø shi dfi na gøzø wøzø wøzø. Njasa pøghøti na va ghani ghwømmø lø radzama mbø miy gødøw, mba'a lø ghwø(vøh 3:3, 6), zhini mba'a pøghøti nzøø tsa ghwømmø tikø tø hidfi lø timbøtimbøø zlørhøta va tibata (vøh 4:14).

Avanay njasa nøwva kwøma mbø zliya na:
Vøh 1:1-8 Gøzø kwømaa dzækøn sø'wa kwøma,
mba'a dzækøn cø'wø Hyala lø nøfø kwøtiŋ.
Vøh 1:9-11 Gøzø kwømaa dzækøn ndø cicikwø
lø ndø shiy tsa tøøŋw tsa.

Vəh 1:12-18 Dza kwama səkə shiy həərə ndəa?
 Vəh 1:19-27 Mba'a kə ndə favə gəzə kwəma Hyalay, ə kəə mənə kwəma favə na va.
 Vəh 2:1-13 Ka təra ghala ghwəy dzəghwa jipə mbəzli ma.
 Vəh 2:14-26 Bə nəfə kaa Yesəw lə mənə sləni wəzə nay, ka təhəva ghəshiw.
 Vəh 3:1-12 Gəzə kwəmaa dzəkən ghani ndə ngəri.
 Vəh 3:13-18 Gəzə kwəmaa dzəkən mbəzli ka məhərli.
 Vəh 4:1-12 Njasa dza mbəzli Kəristəw nzəy kwa jipə shi.
 Vəh 4:13-17 pa' tə Vəh 5: 1-6 Gəzə kwəma kaa ka zhəghə dəvə lə ka gəna.
 Vəh 5:7-20 Njasa dza mbəzli Yesəw sə'wa kwəma, lə njasa dza ghəshiy cə'wə Hyala kwa jipə shi, ka kəəti mbəzliy shikəshi kwa kwal Hyala.

Səkwəpə

¹ Yən tsasli na zliya na, yən yən Zhakə, ndə ghəra sləni tsa Hyala lə sa Ndə sləkəpə Yesəw *Kəristəw.

Ə səkwee mbəzli Hyala gwanashi tihəvərivashi dzar tə hidfi gwanashi.

Njasa ka ndə sə'wa kwəma mbə ngəra'wə

² Ma nə ya kiy ngwarməhiray, mba'a kə ngəra'wə kəsəjwəy ghəngən ghəngən kiy,

1:1 1:1 Zhakə: Mt 13:55; SləniKY 12:17; 15:13; 21:18; 1Kwər 15:7; Gal 1:19; 2:9; 1Pi 1:1 **1:2** 1:2-3 Rm 5:3-5; 1Pi 1:6-7

vəshi pə ghwəy taa vəshi. ³ Sa nzanay, a ghwəy sənay, mba'a pə ghwəy banavə nəfə tsa ghwəy kaa Hyala, pa' ghala pətsa dza ngəra'wə tsa vaa kərəy kiy, ta kwəməvə bərçi dza ghwəy ta sə'wa kwəma. ⁴ Nanzə kiy, məni tə ghwəy məhərli wəzə, əntaa ghwəy dali ma, sə'wa tə ghwəy, pa' tə kwa kərni ngəra'wə. Mba'a pə ghwəy mənti tsəgha kiy, mbəzli Hyala kərkamti kwəma dza ghwəy nza. Shiy tība gar shanashi ghwəy taa nza tsəgha kiw.

Dəw shiy va Hyala lə nəfə kwətiŋ

⁵ Mba'a kə kwəma taŋanati bərçi kaa tsahwəti ndə mbə ghwəyəy, dəw ghəci va Hyala, nza ghənzə canati zəzə kwəma wəzə na, nza məni. Ta canati dza na. Sa nzanay Hyala bānci na shiy kaa ya tsamafa ndə ci, lə wəzə hwər tsa nzə. Ka ini ndəw. ⁶ Mba'a kə ndəə dəw shiy va Hyalay, lə nəfə kwətiŋ kəə dəwshi. Kala məni ma ghən bakə bakə. Sa nzanay, ntsaa mənti ghən va bakə bakə ghəciy dəw shiy va Hyalay, yəmyəm na nəfə tsa tsava ndə lə ghərakwəli ka safə vaa tsəkwə, ka dzar li kwakə, ka dzar li kwakə. ⁷ Tsa tsəgha tsa va ndəy, əntaa ghəci taa təkə na, e dzaa kwəməvə shiy mbə dəvə Ndə sləkəmmə, kə ma. ⁸ Sa nzanay, aa mənti ghən tsa ci bakə bakə mbə shi məni na, kala garəy tə kwəma kwətiŋ mbə nəfə tsa ci.

Gəzə kwəmaa dzəkən ndə ndərma, lə ndə shiy

⁹ A ngwarməhira, a kə ndə ndərma tsa mbə nəw Yesəw *Kəristəw vəshi tərəŋw, sa nzana

mba'a Hyala taa kafakati. ¹⁰ Ndə shiy tsa mbə nəw Yesəw kwərakwə ɓa na, a kəə vəshi tərəŋw, sa nzana mba'a Hyala zhəghəkəy ləy hwəm. Nanzəy, ta mətiy dza ndə shiy njasa ka mbərə ghwə vaa ghwəlita tə gamba. ¹¹ Sa ka viciy madita ta mbərə lə bərciy, ə ka kəslifi shiy ni'wə. Ma mbərə ghwə ti shi na, ka shikə tsəgha. Ka nza məgəla ti ghwəlaw. Ava tsəgha dza ndə shiy nza, ghala pətsa ka na kəslimbə ghən kən kwəma shi ci, mba'a dzaa mətiy, njasa ka mbərə ghwə vaa ghwəlita.

*Dza kwama səəkə shiy həərə ndəə dzəmbə *kwəma jikir naa?*

¹² A ngwarməhira, ə gəzanwəy ya, ma ntsaa sə'wati ngəra'wə va ghəci kəsay, kala zhəghanavə hwəm kaa Hyalay, ə kəə vəshi tərəŋw. Sa nzana mba'a kə sə'wamti gwa'ay, ta kwəməvə zhəmə ci dza naa dza. Ghənzə na piy tsaa kədī ma, sa gəzəkə Hyala va ɓanshi kaa mbəzli nzə dī na. ¹³ Mba'a pə gha tərəŋaa dzəmbə mənī jikirəy, əntaa gha dzaa gəzə na: «Hyala məntəra na» pə gha ma. Sa nzanay shiy tīɓa gar həərəti Hyala ta mənī jikirəw. Ghənzə də'wə ghən tsa nzə ɓa na, ka həərə ndəw. ¹⁴ War shi təkə ndəə dzəkən shi, ka səkwa nzəghə ci ti shi, ka naa ngədī ndə mbə nəfə tsa ci ta mənī *kwəma jikir na. ¹⁵ Ma sa ka nzəghə ndə va mətsəhəta dikə ki na, irətsə ndə mbə mənī

1:10 1:10-11 Zhəwbə 14:2; Cem 90:5-6; Ezay 40:6-8 **1:10** 1:10
5:1 **1:12** 1:12 5:11; 1Kwər 9:24-25 **1:13** 1:13 Fir 19:3; 1Kwər
10:13 **1:14** 1:14-15 Rm 6:19-21; 7:7-10; 1Zħj 2:16-17

kwəma jikir na ki. Dzəghwa sa ka jikir mətəshəy na, mba'a banakə məti, mba'a piy tsa ci zay ki.

¹⁶ A ngwarməhira dəe ni tərənw ni, ghənzə tsəgha kiy, əntaa ghwəy taa zəzə va Hyala səəkə bəzə kən ghəy, pə ghwəy ma. ¹⁷ War shiy gwəramti wəzə, shi kama fəti tar bəla shi na shi vəlimmə Hyala səəkə mə ghwəmə. Ghənzə saa ngati kar vici lə tir mba'a sasərkwəhi mə ghwəmə. Ta na nanzəy, ka mbəərəva na nja vici, ka səəmə, ka pəkw mba'a zlanwəy mbə kwəsliw, war wan pi na gwa'a tsəgha na nanzə. ¹⁸ Hyala də'wə ghən tsa nzə tarəvə na ndammə piy tsaa kədi ma səvəri mbə kwəma nzə gaga na, ta mbə ghwəmmə nzaa kwa tanja mbə shi ngati na gwanashi.

Mba'a kə ndə favə kwəma Hyalay, ə kəə məni njasa gəzəkə kwəma va

¹⁹ A ngwarməhira, fəti tə ghwəy ghən ta kwəma dzeə na ta gəzə wəzə wəzə! Mba'a kə mbəzliy gəzanwəy kwəmay, a pə ghwəy fati wəzə di, əntaa ghwəy dzaa dərənwəy ta zləba ma, əntaa nəfə tsa ghwəy dzaa sati tanjan diba ma. ²⁰ Sa nzanay, ntsa satiy nəfə tsa ci na, shiy təbanta kaa Hyalaa məni naw. ²¹ Va tsəgha na kiy, a pə ghwəy zhəghanavə hwəm kaa shi jikir ni mbə nefer ghwəy, zlayəm məni ndərəm kwa jipə ghwəy. Məntim ghən tsa ghwəy jəw jəw kwa kwəma Hyala, ma nza ghwəy zləba kwəma

1:17 1:17 Ghava 1:14-18; Mt 7:11 **1:18** 1:18 Zhj 1:13; Rm 8:19-23; 1Pi 1:23 **1:19** 1:19 3:2; Fir 15:1; NdəSən 7:8-9 **1:21** 1:21 Kwəl 3:8; 1Pi 2:1

nzə ndaŋwəy na mbə nefer ghwəy. Sa nzanay a bərçi va kwəma nzə va ta mbəlantəwəy.

²² Əntaa ghwəy taa bərkə na, war favə ma ghəy kwəma Hyalaa dzəghwa sləmə ghəyəy, gwa'a na tsəgha, pə ghwəy ma. A aw! Məni pə ghwəy məni shi favə ghwəy Hyala gəzəkəwəy mbə kwəma nzə gwa'a. ²³ Ma ntsaa favə kwəma Hyala kwataka lə sləmə ci, kala məni may, yəm na lə ntsaa nighəti ghən tsa ci kwa nighə məti, ta nay njasa nza na. ²⁴ Dzəghwa sa zhəghətəvay na na, ka dzay. Dza dəwəzəl zamti ghən ta shi nashi na va mbə kwəma ci tsəgha nza'jəw. ²⁵ Ma na ntsaa dī jangə shi gəzanakə *kwəma pəhəti Hyala wəzə, ka zəzəə dzəkən shi ya hwəmbay, məniy na nja ntsaa favə kwəma va lə sləmə gwa'a tsəgha, nza'jəw zamti ghən tiw. Ta dzaa məni kwəma favə na va dza na na naci. Ta təfanati miy dza Hyalaa dza mbə sləni ci məni na gwa'a. *Kwəma pəhəti Hyala va dəwdəw na mbəlikəvərimmə na mbə dəvə *kwəma jikir na.

²⁶ Mba'a kə ndə bərkəti ghən tsa ci: «Ma yən neyey, ndə nəw kwal Hyala nzee» kə, zhini ka ndagha kwəma vətəghə vətəghəy kala zəzə may, ava tsava ndə səəti ghən tsa ci. War gəməy nəw na kwal Hyala. ²⁷ Ma ntsaa nəw Didi Hyala lə nəfə dəwdəw njasa dī nay, ntsaa fə ghən ta kəəti məzhətiti, lə mi'i mbəreketi dzar mbə ngəra'wə tsa kən shi na. Ka ndəghwə ghən tsa ci wəzə va

1:22 1:22 2:17; Mt 7:24, 26; Rm 2:13 **1:25** 1:25 2:12, 24; Cem 19:8; Zhj 13:17; Rm 8:2; Gal 6:2 **1:26** 1:26 3:2, 10; Cem 34:14; 141:3 **1:27** 1:27 Cem 10:14, 18; Ezay 1:17; Mt 25:35-36

nzəghə shi tə hidfi səəkəə dzəmbə nəfə tsa ci, ta mənı kwəma jikir na.

2

Ka təra ghala ghwəy dzəmbə mbəzli ma

¹ A ngwarməhira, ma ghwəy ghwəy mbəzliy zləbavə kwəma Ndə sləkəmmə Yesəw *Kəristəw, ntsa nza shəndəkə tiy, əntaa ghwəy dzaa təra ghalaa dzəmbə mbəzli ma. ² Nja pəghə shiy sənzənva: Dzəghwa mba'a mbəzli səəkəshi bakə ta dzəmbə basəva tsa ghwəy. Dza tsahwəti ti shi mba'a pakən kwəbənər tərənʷ tərənʷ ni, lə ja'wa ka təbə kwa dəvə ci. Ma tsahwəti na, ndə ndərma, mba'a pakən kwəbanʷ tsa halihali tsa. ³ Dzəghwa mba'a ghwəy ka'wəti tsaə pakən shi tərənʷ ni va. Ma pə ghwəy na: «Ndi tikə, nzəyña tə pətsaa gwəramti wəzə» pə ghwəy. Ma kaa ndə ndərma tsa va na: «Garəña tsəgha tarba na na gha. Aw na, mba'a gha səəkəə nzəyña tikə tə hidfi» a pə ghwəy ngəci. ⁴ Mba'a pə ghwəy mənıti tsəghay, ghalaa sava tərəghwa ghwəy kwa mbəzli va basə. Tsəgha kiy, aa təra ghwəy ghalaa dzəmbə mbəzli lə təkə kwəma ghwəy va gəmgəm na tikə tə hidfi, mənıta na nja təkə na Hyala kwəməw.

⁵ A ngwarməhira dee ni tərənʷ ni, favə tə ghwəy e gəzanʷəy kwəma. Wa Hyala təravə na mbəzli ka ndərma tə hidfi, a ghəshi nza ka ka

2:1 2:1 2:1-9; Nəw 1:17; 10:17; 16:19; 2NəMezh 19:7; Zhəwbə 34:19; Cem 82:2; Fir 24:23; Mt 5:45; SləniKY 10:34; Rm 2:11; 10:12; Gal 2:6; Ef 6:9; Kwəl 3:25; 1Pi 1:17 **2:5** 2:5 1:9; Lk 6:20-21; 1Kwər 1:26-28; ShiZhə 2:9

shiy tə zləba kwəma Hyala, nza ghəshi nza mbə mbəzli sləkə na, njasa niy gəzəkə na va sləkə mbəzli nzə dī na. ⁶ Ma dza ghwəy na ghwəy ki na, mba'a ghwəy ndəramti ka ndərma. Ndəba mbəzli nza shiy va və shi sa saɲwəy na ngəra'wə gəm, ka kəəsəɲwəy dzəti ngwəvə nə ya shiki? ⁷ Ghəshi na ka sawa slən tsa Yesəw Kəristəw va wəzə tsa haraɲwəy Hyala li.

⁸ A Hyala pəhəti kwəma kaa mbəzli sləkə na, saa tsaslita va mbə zliya nzə. Ma kəy: «Dī nihwəti mbəzli gwanashi njasa dī gha va ghən tsa gha kwərakwə» kə. Mba'a pə ghwəy kəsəvə *kwəma pəhəti na va bekir diviy, nja mbəzəkəwə na va Hyala tsəgha. ⁹ Mba'a pə ghwəy təra ghalaa dzəmbə mbəzli ta ka'wəshiy, jikir na tsava mənti ghwəy. A *kwəma pəhəti Hyala ndaɲwəy fəti, sa dīti ma ghwəy fəti ta kwəma va. ¹⁰ Ya ə nəwamti ndə kwəma pəhəti Hyala gwa'a gwa'a, dza na mba'a zlata nahwəti mbə kwətiɲ, kala nəwtiy, dīti fəti na ti gwanataw. A ngwəvə Hyala taa nza kən. ¹¹ Nanzəy, a Hyala gəzəkə, a kəy: «Əntaa gha məni ghwərghwər ma» kə. A kə dibay: «Əntaa gha pəəsli ndə ma» kə. Ya ə məni ma gha ghwərghwər, mba'a pə ghaa pəəsli ndəy, dīti fəti gha ta kwəma pəhəti na va gwanataw. Tsəgha na va Hyala. ¹² Ta məni ngwəvə dza Hyalaa dzəkən ghwəmmə lə kwəma pəhəti na va mbəlikəvərimmə mbə dəvə *kwəma jikir na. Va tsəgha na kiy, məntim məhərli ta

2:8 2:8 SləniTaH 19:18; Mt 22:39; Rm 13:9 **2:9** 2:9 2:1 **2:10**
 2:10 Mt 5:19; Gal 3:10; 5:3 **2:11** 2:11 Səvəri 20:13-14 **2:12**
 2:12 1:25

kwəma gəzə ghwəy lə ta shi məni ghwəy. ¹³ Sa nzanay, ka dza Hyalaa məni zhəhwər ta sla ngwəvəə dzəkən ntsaa dī ma məni zhəhwər ta nihwəti mbəzliw. Mba'a kə ndəə məni zhəhwər ta mbəzliy, ka dza Hyala slanci ngwəvəw, ta zhəhwər dza na ti kwərakwə.

Banta nəfə kaa Hyala lə ghəra sləni wəzə nay, ka təhəva ghəshiw

¹⁴ A ngwarməhira, a nə yay, ya ndə ni: Yənəy, e banavə nəfə tsee kaa Hyala, kə, kala məni sləni gəzəkə Hyala ghəciy, ta mbəliy dza na va gəla nəfə tsa banavə na va kaa Hyala tsəgha tsa na? ¹⁵ Aa nza sənzenva, mba'a nihwəti ngwarməhimmə mbə nəw Yesəw tifa, kala kwəbenjer və shi, kala shi zəmə və shi. ¹⁶ Dza sa nashi gha tsəgha, ma pə gha ngəshi na, kəətītənwəy Hyala, mbalam bəghəzlivam, ka zəmə shiy ngəslə ngəslə ghwəy. Mbalam nza ghwəy nza kwəriŋ, pə gha. Ghwəy inti ngwarməhiŋwəy ta shiy tsəgha ki na, wəzə na na? ¹⁷ Ava war tsəgha na lə banta nəfə kaa Hyala kwərakwə ki. War mba'a kə ndə ni, yənəy, e banavə nəfə tsee kaa Hyala, kə, kala məni sləni gəzəkə Hyala ghəciy, wəzə naw. Tə gəm nə na, e banavə nəfə tsee kaa Hyala, kə. Njasa banavə ma na na tsəgha.

¹⁸ Ya ndə ni, a tsahwəti ndə banavə nəfə tsa ci kaa Hyala. Ma tsahwəti na, ka ghəra sləni gəzəkə Hyala, kəy. Ma dzee ni kaa ntsaa banavə nəfə tsa ci va kaa Hyalay: Citəra nda

2:13 2:13 Mt 5:7; 7:1; 18:32-35 **2:14** 2:14 Mt 7:21; 1Zhnj 3:17

2:15 2:15 Mt 25:35-36 **2:17** 2:17 Gal 5:6, 16, 22-24; 1Zhnj 3:18

njaa banavə gha nəfə tsa gha kaa Hyala, kala ghəra sləni gəzəkə na gha. Ma nzee citəŋa sləni gəzəkə Hyala ghəree, ta mbə ghaa sənay səvəri mbə sləni va, e banavə nəfə tsee kaa Hyala, pə gha, dzee ni. ¹⁹ A gha zləbavə kwəma nə məndi va kwətinqtaa Hyala, kə məndi. Wəzəa nava, ya hyelerəy, a ghəshi zləbavə kwəma va kwərakwə. Ghəshi na, ka gwərgwərə, ka hazləni və tərəŋw.

²⁰ Ma ghay, ntsa caslakə məhərli tsa nza gha. Ka dī gha yən citəŋa, ndə banavə nəfə tsa ci kaa Hyala gwa'a tsəgha, kala ghəra sləni gəzəkə Hyala ghəci na mək na tsəghaw, pən na?

²¹ Zəzətiy dzəkən jijimmə *Abəraham. Tawa bəti Hyala ka ntsaa dzaa mbay dzəghwa kwəma nzə kala hazləni mbə nəfə cia? Sa ghərati na sləni gəzanakə Hyala na, sa bəvə na zəghwə ci *Izakə, ka dza ta slanti kaa Hyala. ²² Nay gha, sləni ghərati *Abəraham va na, jakə ghənzə lə nəfə tsa ci va banavə na kaa Hyala kəsa. Sləni ghərati na vay, ghənzə mənti na Abəraham ka ntsaa banavə nəfə tsa ci kaa Hyala katan katan. ²³ Tsəgha ghənzə mənta nja kwəma tsasliti məndi va mbə Zliya Hyala. Saa ni va: Sa zləbavə Abəraham kwəma gəzəkə Hyala, mba'a banavə nəfə tsa ci, va tsəgha bəti Hyala ka ntsaa dzaa mbay dzəghwa kwəma nzə kala hazləni tifa, kə. Na har Hyala ka madigata. ²⁴ Ka nay gha tsəgha kəsa, ka ndə nza ka ntsaa dzaa mbay dzəghwa kwəma Hyala kala hazləni tifa, tə sa

2:19 2:19 Nəw 6:4; hyeler: Mt 8:29; Mk 1:24 **2:21** 2:21 Ghava 22:9, 12; Rm 4:1-5, 13-16, 19-22; Ebr 11:17 **2:23** 2:23 Ghava 15:6; 2NəMezh 20:7; Rm 4:3

banavə ndə nəfə tsa ci na gwa'a tsəghaw. Awə, lə sa məni ndə sləni gəzəkə Hyala na difa.

²⁵ Ava tsəgha na difa lə nahwəti məgwəmba kwa ghwərghwər mali nza slən tsa nzə vaa *Rahabə. Ghala vəghwə tsaa ghwənikə ka *Izərayel ka kwal shi ta nighə məlmə kar Rahabə vay, mba'a mali va niy ka'wətishi kəghi tsa nzə wəzə. Mba'a cintishi tsahwəti kwal nza ghəshi mbəlishi. Tə sləni mali va va wəzə na mənti na kaa mbəzli va bəti Hyala ka maliy dzaa mbay dzəghwa kwəma nzə kala hazləni tifa.

²⁶ War njasa ka vəgha ndə vaa nza, piy səvəriy mbə, məti məti kiy. Ava tsəgha na banta nəfə kaa Hyala, kala məni sləni gəzəkə na kwasəbə. Njasa banavə ma ndə nəfə tsa ci na tsəgha.

3

Ndəghwətim ghani ghwəy wəzə wəzə!

¹ A ngwarməhira, əntaa ghwəy taa nzəghənwəy ta nza dənba ka bəni shiy kaa mbəzli ma, sa nzanay a ghwəy sənay, caslakəba ngwəvə ghwəmmə, ghwəmmə ka bəni shiy kaa mbəzli dza naa nza kaa nihwəti mbəzli.

² Ghwəmmə ghwəmmə ke ngəriy, dalalay məməni ghwəmmə jikir lə kwal ghənghən ghənghən. War mba'a kə ndə kala mbəlikə gəzə *kwəma jikir na səvəri mbə miy tsa ciy, tsava ndə na ntsaa kərkamti kwəma na. Ntsaa mbəə ndəghwəti ghən tsa ci va kwəma gəmgəm na gwanata na tsava ndə. ³ A ghwəmmə sənay,

mba'a pə ghwəmmə fanambə radzama mbə miy tsa gədəwəy, nza ghəci mbəə dī fəti ta bəmmə dzəti pətsa dī ghwəmmə ka naa nza. ⁴ Zəzətim dzəkən kwambəwal dība. Ya tsəgha na dikə tərəŋwəy, lə shiy jəwə tsətsə ka ntsaa kabəə zhəghə dza kwa pətsa dī na gwa'a. Ya war ə səkə safə ka zhəghə və na, war ka dzay dzəti pətsa dī na. ⁵ Tsəgha na ghani ndə dība. Ghənzə na shi jəw ni tə vəgha ndə, zhini dība ki na, li ghwəmməə kəli ghən tsa ghwəmmə.

A ghwəmmə sənay, sa ka ndəə tsərati ghwə tə tipə jəwə tsətsəy, kar naa mətsehəta ka ndamti gamba dikə tərəŋw. ⁶ Yəmyəm na ghani nata gha va lə ghwə. Ghənzə ka naa bəkə kwəma jikir na kaa ndə dalala. Zhini mba'a ghənzəə lidivəri nzəy tsa ghwəmmə lə gəzə kwəma jikir na va ka naa gəzə. Kar naa lidivəri nzəy tsa ghwəmmə, ka gha tə vici ya ghwəmmə pa' tə vici məti ghwəmmə. Gəzə kwəma jikir na va ghani ghwəmmə nay, va *ndə jaka tsa Hyala səkə na. ⁷ A ghwəmmə sənay a bərçi va ndə ngəri ta iti dəbəkə ghəŋghən ghəŋghən. Ya shi kwamti ghyanakə ni, ya 'yegwerəy zli tə ghwəmə, ya shiy dza lə hwər, ya kərpi mbə yam gwa'ay, a ndə ngəriy mbay itishi. ⁸ Ma na ghani nanzəy, ndə tība ya kwətīŋ gar itiw. Ya njaa dzəghə ndə i nzəy, ka iva naw, sa nzanay, ghani ghwəmmə na na, shi gəmgəm ni na. Ghənzə də'wə ghən tsa nzəy, darə kwa pəsli ndə na. ⁹ Lə ghani ghwəmmə va ka ghwəmməə

3:6 3:6 Fir 10:19; Mt 15:11, 18-19 **3:7** 3:7 Ghava 9:2 **3:8**
3:8 Cem 140:4; Rm 3:13; Ef 4:29 **3:9** 3:9 Ghava 1:26-27

fal Dəmmə tsaa sləkəpə. Zhini li ghwəmmə bazla mbəzli Hyala, shi ngati na war we' ghən tsa nzə diba. ¹⁰ Fal slən tsa Hyala, lə bazla mbəzli na, war lə ghani kwətiŋ na va gəzəva na. E gəzanwəy kiy ngwarməhiray, əntaa ghwəmmə məni gəla shi tsəgha ni va ma. ¹¹ A ghwəmmə sənay yam wəzə ni lə yam ndezhekə niy, ka hwə ghəshi kwa kə'wə tsa kwətiŋ tsaw. ¹² Zhini bay ngwarməhiray, a ghwəy sənay, ma dənw daskway, ka mbay naa yati ya shəkənəw, tsəgha hikəni ba, ka mbay naa yati ya daskwaw. Ava tsəgha na kwərakwə ki, ka mbay yam ndezhekə niy zhəghəshi ka yam wəzə niw.

Məhərliy səəkə va Hyala

¹³ Ndə mbə ghwəy mba'a məhərli və, mba'a sənata kwəma na? Mba'a kə tibay, cikəvəri ghəci kaa mbəzli lə nzəy tsa wəzə tsa, lə ghəra sləni wəzə na, kala məni ma fəgə, war lə məhərli. ¹⁴ Mba'a kə ndə ni: «Ndə məhərli nzee» kə, ka hərəhə ghəci va nihwəti mbəzli, ka məni shiy war ta tsa ci ghən, ta mbəə tanəti mbəzli gwa'a tsəghay, ghən tsa ciy fal tsava ndə tə gəm, dzərvə ciy slasla tsava ndə. ¹⁵ Ma gəla na tsəgha na va məhərliy, məhərliy səəkə va Hyala naw. Saa səəkə mbə zəzə kwəma tikə tə hidfi lə mbə zəzə kwəma ndə ngəri na nava, va *ndə jaka tsa Hyala səəkə nava məhərli. ¹⁶ Dzəghwa tə pətsa nza hərəhə kwa jipə tsa mbəzli, ya tsamaba ndə na, war tsa ci ghən sa təkə naa dzəkən gwa'a tsəghay, nihwəti shiy tiba ka dzava

lë kwal tsa shi kwa jipë shi ghwëlaw. Ya tsamaba jikir na ta nza dza na tiba kwërakwë. ¹⁷ Ma na mëhëriy sëäkë va Hyalay, kwëtita na. Ntsaa kwëmavë gëla nava mëhëriy, dëwdëw na nëfë tsa ci. Ka gëzë kwëma zërkëë dzëghwa jipë tsa mbëzli. Kwëd kwëd nëfë tsa ci. Wëzë nzëy tsa ci lë mbëzli. Ka mëni caslakë ghënëw. Ka mëni zhëhwër ta nihwëti mbëzli. Ka mëni slëni wëzë na. Ka tëra mbëzli na ta ka 'wëshiw. Ka dakë mbëzli na lë gëzë kwëma përikë të ngwëlaw. Shiy gwëra mbë shi va gwanashi kiy, a kë ndë kwëmavë nëfë tsa dëwdëw tsa. ¹⁸ Ma mbëzliy gëzë kwëma zërkëë dzëghwa jipë mbëzliy, ë ka ghëshiy jakë ghën tsa shi lë nihwëti mbëzli ta mbëë nzëyshi wëzë li shi. Na shi slëni mëni ghëshi gwa'ay, war saa vashanta nëfë tsa Hyala.

4

Ka nza ghwëmmëë mbëzliy dë shi të hidë ma

¹ A ngwarmëhira, a shiy mënishì va nza ghwëy war lë mbëz kwa jipë ghwëy, war ka hëhëërëvaa? Shi sëkwa hwëtël tsa mbë nëfer ghwëy va ti shi, ngëdëjwëy vici va vici vay, ghëshi ka naa bëkë shi vaa dzëghwa jipë ghwëy. ² Mba'a ghwëy mawti nihwëti shiy na, a kwëmavëshi ghwëyëw. Ka ghwëy dza ki na, ka dë bakwamti nihwëti mbëzli ta kwëmavë shi va. Ka maw shiy ghwëy na, ka kwëmavëshi ghwëyëw. Va tsëgha ka ghwëy hëhëërëva kwa jipë ghwëy, ka mbëz ki. Ma shiy mënishì

3:17 3:17 Mt 5:48; 1Kwër 13:4-7; Gal 5:22-23; Flp 1:9-11 **3:18**
3:18 Mt 5:9 **4:1** 4:1 Rm 7:5; 1Pi 2:11 **4:2** 4:2 1Zhnj 3:16

kwəməvə ma ghwəy shi dī ghwəy va kiy, sa nzana, kala dī ghwəy dəwshi va Hyala, a ghənzə bəjwəyshi. ³ Ya ə dəw ghwəy shiy va Hyala, kala bəjwəyshi ghənzəy, sa nzana lə zəzə kwəmaa kama wəzə na ghwəy dəwshi na. War ta tihə ghəzli tar tsa ghwəy ghən ghwəy dəwshi gwa'a tsəgha. Ka ini nihwəti mbəzli ti shi.

⁴ Ghwəyəy, ka nəw Hyala ghwəy lə nəfə kwətiŋəw. Sənay ghwəy, ma ntsaa banavə nəfə tsa ci kaa shi tikə tə hidī na, *ndə jaka tsa Hyala na pə ghwəy sa? Na nava mba'a kə ndəə dī banavə nəfə tsa ci kaa shi tikə tə hidiy, a tsava ndə zhəghəy ndə jaka tsa Hyala.

⁵ Əntaa ghwəy bəti kwəmaa tsaslita va mbə Zliya Hyala, nja kwəma gəmta na ma. Ma kə kwəma vay: «Ka dī Hyala nihwəti shiy nza mbə nefer ghwəmmə dzəghwakən Safə tsa nzə va fambə na mbə nefer ghwəmmə tepəw» kə. ⁶ Va tsəgha məntəmmə Hyala wəzə hwər tsa nzə dikə tsa, nza ghwəmmə mbəə zhəghanavə hwəm kaa shi tikə tə hidī. Njasa gəzəkə məndi va mbə Zliya Hyala, ma kə məndiy: «Kar Hyalaa dī kwəma ka məməni fəgəw. Kaa mbəzliy mənti ghən tsa shi jəw jəw ka naa məni wəzə hwər tsa nzə» kə məndi.

⁷ Ghənzə tsəgha kiy, ə pə ghwəy dī fəti va Hyala tərəjw, ka zhananci ghən kaa ndə jaka. Ma ghalabay, nza hwəy kərakəə zlanwəy. ⁸ A pə ghwəy kətivaa dzəvəgha Hyala, nza ghənzə kətivaa dzəvəgha ghwəy kwərakwə. Ghwəy

4:4 4:4 Mt 6:24; Zhj 15:18-19; 1Zhj 2:15 **4:6** 4:6 4:10; Fir 3:34; Mt 23:12; 1Pi 5:5 **4:7** 4:7 Ef 6:12; 1Pi 5:8-9 **4:8** 4:8 Cem 18:21, 25; Ezay 1:16; Zak 1:2-3; Mala 3:6-7

ghwəy mbəzliy məni jikirəy, yabantim *kwəma jikir na tə dividivi ghwəy. Ghwəy ghwəy shiy dakə mbəzli ni lə kwəma pərikə tə ngwəlay, ə pə ghwəy yabanti nefer ghwəy. ⁹ Cəlikwə, pə ghwəy məniŋwəy, va kwəma jikir na mənti ghwəy kwa kwəma Hyala. Wahə pə ghwəy wahə, ka təhwəni ghən tsa ghwəy. Ka 'wəshi ghwəy ma, ə pə ghwəy wahə, ka vəshi ghwəy ma, ə pə ghwəy tifəmə. ¹⁰ Məntim ghən tsa ghwəy jəw jəw kwa kwəma Ndə sləkəpə, ma nza kafakatəŋwəy.

*əntaa ghwəmmə ndərə nihwəti
ngwarməhimmə ma*

¹¹ A ngwarməhira, ka zəmə mətsəni nihwəti mbəzli ghwəy ma. Ma ntsaa zəmə mətsəni mbəzli, ka ndərə shiy, tsava ndə na, dzəkən *kwəma pəhəti Hyala gəzakən na *kwəma jikir na, zhini kaa kwəma va ghəci banavə fəti difa. Mba'a kə ndəə bə fəti kaa kwəma pəhəti Hyala kiy, ndə dī fəti ta kwəma va na tsava ndə ghwəla kiw. Ndə sla ngwəvəə dzəkən məniy na ghalaba. ¹² Hyala kwətita na kwa pəhə kwəma ta nəw məndi, zhini ghənzə kwətita kwa sla ngwəvəə dzəkən mbəzli. Ghənzə kwətita na sa nza bərçi və gar mbay mbəlantəmmə, zhini ghənzə saa dzaa mbay zantəmmə. Gha na gha kiy, a ndə bəti gha ghən tsa gha, bānci gha fəti kaa ndə nja ghaa?

əntaa ghwəmmə kəli ghən ma

¹³ Favə tə ghwəy kwəma dəe na gəzanwəy wəzə di. Ghwəy ghwəy mbəzliyi ni va: «Ndatse, ya həzliməy, ta mađi dza ghəy ta wə mbə məlmə tsa' na va, ta dzaa nzəyñəy mbə, ka mənti piya, ta zhəghə dəvə mbəba, nza ghəy zəməvə gəna tərəñw» pə ghwəy niy, ¹⁴ sənashi shiy dzaa məniva həzlimə ghwəy, ghwəy shiy gəzə kwəma va tsəgha na? A ghwəy sənay nzəy tsa ghwəy tə hidiy, dəkwə tsətsə na, nja timbətimbəə nza va tə kəđi van nza'jəw na, mba'a zata. ¹⁵ Ma niy təbə gəzə kwəma ghwəy nzay: «Mba'a kə Hyala zləbati zlay piy tsa ghwəmmə kwəriñəy, ta məni shi tsa' ni dza ghwəmmə, ya ni tsa' ni» ka ghwəy ni nza. ¹⁶ Dza ghwəy kiy, kala gəzə ma ghwəy tsəgha. Ka məni war fəgə. Ka kəli ghən tsa ghwəy lə kwəmaa səvəri mbə miy tsa ghwəy. Gəla kəli ghən tsa tsəgha tsa va kiy, kwəma gəmgəm na na.

¹⁷ Nay ghwəy na, mba'a kə ndə sənashi məni shi wəzə ni, kala mənishi ghəciy, kwəma jikir naa mənti tsava ndə.

5

Məni məhərli mbəzli ka shiy, va kwəmaa dzaa dzəkən shi

¹ Nana kiy, favə tə ghwəy kwəma dəe na gəzanwəy wəzə, ghwəy ghwəy ka shiy. Ghatim təhwəni, ka ngəlvə va ngəra'wə tsaa

4:13 4:13-14 Fir 27:1; Lk 12:18-20 **4:14** 4:14 Zhəwbə 7:9-10; Cem 39:6 **4:15** 4:15 SləniKY 18:21; Rm 1:10; 1Kwər 4:19; 16:7
4:16 4:16 1Tim 6:17; 1Zhñ 2:16 **4:17** 4:17 Lk 12:47 **5:1** 5:1-6 Fir 15:6; Ezay 5:8-10; Amə 6:3-7 **5:1** 5:1 1:10; Lk 6:24

dzaa səəkəə dzəkən ghwəy. ² A shi ghwəy ghwabantəvashi. A mbərtə ndəbanti ləkwəsahi hwəy gwa'a. ³ Dzəghwa tsahi mbəzə va ghwəy lə gəna ghwəy na, mba'a viya zəmantishi. Viya tə gəna ghwəy vay, ghənzə ciŋwəy na, ma shi basəti ghwəy va gwa'ay, shi gəmshi ni ghəshi, kə. Ta zəmanti vəgha ghwəy dza viya, njasa ka ghwə vaa ndəhwə ndə. A ghwəy sənay, mbə kwa kərnə vəghwə nza, zhini ba na war ghwəlanwəy mbə basə shi ghwəy. ⁴ A wanavə zhəmə mbəzliy mənəŋwəy shiy səəkə kwanti ghwəyəw. Fam gaka təhwəni mbəzli va, sa bəti ghəshi nəfəə dzəkən ghwəy. A gaka wahə shi tsəhəta va Hyala kwa sləkəpə, sa nza bərci və ka taŋəti ya nimaba shiy gwa'a gwa'a. ⁵ Ghwəy ka shiyəy, mbə ngwaba'a lə mbə vəshi na nzəy tsa ghwəy tikə tə hidfi ni, ka zəmə shi dfi ghwəy. Dza ghwəy, ndəgha ndəgha, ghwəy ndəghamtəvanwəy, nza Hyala slanwəy ngwəvə, njasa ka mbəzli vaa kəlamti kifibi ta hənishi. ⁶ Dza mba'a ghwəy banavəshi fəti kaa mbəzliy mənəti ma *kwəma jikir na, ka bakwamtishi. Ghəshi ki na, a zhinəŋwəy ghən ghəshi ya jəwəw.

A pə ghwəmməə sə'wa kwəma, ndəkwə na Yesəw ta zhəghəvaa səəkə

⁷ A pə ghwəy mənəti kiy ngwarməhiray, kəsətim nefer ghwəy ta sə'wa kwəma pa' tə vici dza Ndə sləkəmmə Yesəw *Kəristəw zhəghəvaa səəkə. Zəzətim dzəkən ndə za di, sa ka naa

5:2 5:2-3 Mt 6:19 5:4 5:4 Səvəri 3:7; SləniTaH 19:13; Zher 22:13; Mala 3:5 5:5 5:5 Zher 12:3; 25:34 5:7 5:7 Zhəw 2:23; 2Pi 3:3

tsəhwamti za kwatanjata ta ndəghə van. Sa ka van ghati nzəmə na, ka tsənwə hwəlfə shiy. Ka naa dza na, ka sə'wa dali mbə kwahə za ci va. Ka ndəghə, ka ndəghə, pa' tə vici dza naa basə shi ci vaa səəkəə jighi. ⁸ Ava tsəgha na lə ghwəy kwərakwə ki. Ə pə ghwəy sə'wa kwəma ta ndəghə Yesəw Kəristəw. Əntaa ghwəy daliŋwəy taŋtaŋ ma, sa nzanay, ndəkwə na Ndə sləkəmmə Yesəw Kəristəw ta zhəghəvaa səəkə.

⁹ A ngwarməhira, ka ngəngəlvəva ghwəy kwa jipə ghwəy ka ghən tsa ghwəy ma. Kala tsəghay ta mənīŋwəy ngwəvə dza Hyala. Sanay, ndal tərə ndə mənī ngwəvə ta səəkəw.

¹⁰ A ngwarməhira, zəzəti tə ghwəy dzəkən ka gəzə kwəma Kwa sləkəpə kwatanja. Saa niy ghwənashi Kwa sləkəpə ta gəzəpə kwəma nzəy, a ghəshi niy sahəwə ngəra'wə ghəngəhən ghəngəhən, ya tsəgha nzə kiy, a ghəshi niy sə'wahwə. Va tsəgha kiy, nəwəm kwal tsa shi va sana ki. ¹¹ A ghwəmməə mbay gəzə, mbəzli vəshi vəshi ni, təfanatishi Hyala miy na ghəshi, pə ghwəmmə sana, sa nzana mba'a ghəshi sə'wamti ngəra'wə tsa niy nza kən shi. A ghwəy səəkəə favə njasa niy sə'wahwə Zhəwbə ngəra'wə tərəŋw. Ma tə kwa kərnī ngəra'wə tsa vay, a Kwa sləkəpə niy təfanati miy. Sa nzanay, Hyala na nanzə na, kwa mənī zhəhwər na ta mbəzli, ka mananshi wəzə kaa mbəzli gwa'a.

¹² Ngwarməhira, avandaa gəzanwəy nahwəti

5:8 5:8 Rm 13:11-12; 1Tes 5:5-8; Ebr 10:25, 37 **5:9** 5:9 Mt 7:1-2

5:10 5:10 Mt 5:12; Ebr 11:32-38 **5:11** 5:11 1:12; Səvəri 34:6; Zhəwbə 1:21-22; 2:10; 42:10-17 **5:12** 5:12 Mt 5:34-37

kwəma dikə na: Ka zəmə fəla ghwəy ma. Əntaa ghwəy zəmə fəla ya lə slən tsa Hyala, ya lə shi tə hidī ma. Ka zəmə fəla ghwəy ya lə nimaba shiy tikə tə hidī ma. Mba'a pə ghwəy zləbavə kwəmay: «Yə» pə ghwəy gwa'a tsəgha. Ma kala zləbavə pə ghwəyəy: «Awə» pə ghwəy gwa'a tsəgha. Kala tsəghay, ta mənijwəy ngwəvə dza Hyala.

A pə ghwəmməə cə'wə lə nəfə kwətiŋ

¹³ Mba'a kə tsahwəti ndə mbə ghwəy mbə sa ngəra'wəy, cə'wə Hyala ghəci nza ghənzə kəətiti. Mba'a kə ndə mbə ghwəy lə vəshi mbə nəfə tsa ciy, cəm tsa ci kəə ha, ka fal slən tsa Hyala. ¹⁴ Mba'a kə ntsa shaw tsa mbə ghwəyəy, har mbəzliy 'wa kwal kaa mbəzliy nəw Yesəw ghəci, a ghəshi səəkəə cə'wəti Hyala ti, mba'a ghəshi varanati in lə slən tsa Ndə sləkəpə. ¹⁵ Ma mba'a kə ghəshi cə'wəti Ndə sləkəpə lə nəfə kwətiŋəy, ta mbəliti ndə zəlghwə tsa va dza na, ka satiy. Ka Hyala dza na, mba'a pələta kwəma ci jikir na mənti na. ¹⁶ Ghənzə tsəgha kiy, tsam titihwə va kwəma ghwəy jikir na kwa jipə ghwəy. Cə'wəm Hyala ya ta tsamaba ntsa ghwəy kwərakwə, a ghənzə mbəə mbəlantəŋwəy. Favə tə ghwəy e gəzanwəy, mba'a kə ntsa slar tsa cə'wəti Hyala lə nəfə kwətiŋəy, a bərçi mbə cə'wə ci va ta mbay mənti shiy tərəŋw. ¹⁷ Təkətim dzəkən cə'wə *Eli va niy nza di. Ndə ngəri niy nza na nja

5:13 5:13 1:5-6; SləniKY 16:25 **5:14** 5:14 Mk 6:13 **5:15** 5:15
Mt 9:2; Mk 16:18 **5:16** 5:16 Cem 32:3-5; 38:4-6; Fir 28:13; 1Zhn
1:8-9 **5:17** 5:17 1Mezh 17:1

ghwəmmə. Sa niy cə'wəti na Hyala lə nəfə tsa ci kwətiŋ əntaa van taa nzəməy, dzəghwa Hyala mba'a garəti nzəmə van, ghala fəcava pa' tar piya mahkan mba'a tir kwan. ¹⁸ Ma ləy hwəm dibay, mba'a zhiniy cə'wəti Hyala, a van zhiniy nzəmə. Dzəghwa Hyala mba'a pəlay van, mba'a zhiniy ghati nzəmə ki. Ma gha məndiy zavə shiy, ka kəlishi, mba'a ghəshi nakəshi.

¹⁹ A ngwarməhira, mba'a kə tsahwəti ntsa ghwəy zlay nəw kwal tsa katan tsay, a pə ghwəy zhəghəkəə dzəghwa kwal tsa ci kwatanə.

²⁰ Sənay tə ghwəy, mba'a kə ndə zhəghəkə ntsaa məni *kwəma jikir na kwa kwal tsa nza na va gəmgəm tsa, ta dzəghwa kwal tsa Hyala ghəciy, a tsava ndə mbəliiti piy tsa ntsa va va məti. Tə mbərkə kwəma ci vay, a Hyala dzaa pəlanay jikir tsa ntsa va, ya dən niy nza na.

Ava tsəgha kəray gəzə kwəmee kaa ngəhwəy, nza ghwəy nza ki.

**Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən
Yesəw Kəristəw**

**Bana: Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən Yesəw
Kəristəw New Testament**

Le Nouveau Testament en langue Bana du Cameroun

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bana

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

ae014872-94cd-54bc-869e-601bde2245b3